

twórczość – której fragment prezentowany jest również w albumie (s. 14-15), natomiast całość tworzy wystawę *Bławatne z Lublina* – artystka pojmując jako dialog między nieistniejącym światem przedwojennego Lublina a tworzeniem świadomości kultury tego, co istnieje.

Album wpisuje się także w obszar kultury pamięci. O Lublinie jako miejscu pamięci żydowskiej traktuje esej autorstwa Moniki ADAMCZYK-GARBOWSKIEJ i Marty KUBISZYN. W tekście *Pamięć w fotografiach: Stefana Kielszni dokumenty nieistniejącego żydowskiego miasta* (s. 31-51) autorki – przypominając historię żydowskiego Lublina, a także przytaczając fragmenty tekstów literackich tworzonych w jidysz i po niemiecku (I.B. Singer, J. Glatsztejn, A. Döblin), w których pisarze uwiecznili „Żydowskie Miasto w Lublinie” (M. Bałaban) – wskazują na fakt, że „[m]ateria zdjęć Kielszni to materia życia miasta”. Wartość tych unikalnych fotografii stanowi ich wielowymiarowość, możliwość odczytania ich z dzisiejszej perspektywy, poprzez poszukiwanie „pozafotograficznych” punktów odniesienia.

Album został wydany w stulecie urodzin lubelskiego fotografa. W rozdziale *Skadrowane dla potomności: Stefan Kielsznia, fotograf z Lublina*, dokumentującym biografię i drogę zawodową autora zdjęć, Dominika MAJUK i Agnieszka WIŚNIEWSKA (Ośrodek Brama Grodzka – Teatr NN) przybliżają czytelnikowi sylwetkę fotografa, szkicując także historię kolekcji. (s. 21-30)

W wieńczącym publikację tekście Tomasza PIETRASIEWICZA, dyrektora Ośrodka Brama Grodzka – Teatr NN, czytamy, że dzięki zaangażowaniu Ulrike Grossarth „[...] ten zasób dokumentów fotograficznych otrzymuje godną oprawę także na przyszłość” (s. 53). Ów międzynarodowy projekt zyskuje dodatkowy wymiar: poprzez publikację unikalnych zdjęć w Niemczech, udostępnienie kolekcji szerszej publiczności, uwzględnienie kontekstu historyczno-kulturowego, a przede wszystkim uwspółcześnienie zbioru dzięki działaniom artystycznym Grossarth, Lublin – jako miejsce pamięci żydowskiej – staje się także miejscem pamięci europejskiej.

Małgorzata Dubrowska
Instytut Filologii Germańskiej KUL

Sylvie GARNIER, Alan D. SAVAGE, *Rédiger un texte académique en français*, Paris : Ed. Ophrys 2011, ss. 258. ISBN 978-2-7080-1300-1.

Motywy powstania prezentowanej publikacji była chęć wypełnienia luki, jaką dostrzeć może użytkownik języka francuskiego jako obcego reprezentujący zaawansowany poziom biegłości językowej (B2-C1-C2). Luka ta dotyczy oferty materiałów dydaktycznych adresowanych do uczących się języka francuskiego jako obcego. Jak stwierdzają autorzy publikacji, choć na rynku roi się od różnorodnych

pozycji poświęconych tejże tematyce (podręczniki, kompendia, repetytoria, poradniki redakcyjne, zbiory testów i ćwiczeń, itp.), żadna z nich nie jest adresowana do ucznia zaawansowanego. Ten ostatni, choć posługuje się już samodzielnie (B2) i/lub biegle (C1-C2) językiem francuskim jako obcym, może odczuwać pewne braki związane ze swoją niedostateczną kompetencją choćby w zakresie redakcji tekstów akademickich, takich jak praca licencjacka, magisterska czy doktorska. Z tego też powodu Garnier i Savage podjęli się wspólnego przedsięwzięcia opracowania poradnika redakcyjnego *Rédiger un texte académique en français*. Ma on służyć pomocą wszystkim tym, którzy pragną podnosić i doskonalić własne kompetencje redakcyjne, jak również kompetencje swoich uczniów. Uwzględnienie przez autorów szerokiego spektrum odbiorców niniejszej publikacji sprawia, że może być ona doskonałym narzędziem kształcenia i samokształcenia dla uczniów i nauczycieli, dla których język francuski jest językiem obcym lub ojczystym.

Publikacja *Rédiger un texte académique en français* składa się z poradnika w wersji książkowej oraz płyty CD. Zamiarem autorów było stworzenie publikacji odmiennej od tych, które zwyczajowo pojawiają się na rynku wydawniczym. Owa innowacyjność wynika głównie z przyjętych założeń metodycznych, które dotyczą struktury publikacji i jej treści. Omawiana publikacja nie jest więc kolejnym zbiorem wyrażen i/lub struktur językowych przydatnych uczniowi w tworzeniu tekstu, którym przyporządkowane byłyby adekwatne terminy i/lub ćwiczenia, niewychodzące często poza poziom pojedynczych zdań. *Rédiger un texte académique en français* dokonuje, z jednej strony, opisu środków językowych niezbędnych do redakcji tekstu (tak pod względem gramatyki języka, jak i gramatyki tekstu), z drugiej zaś proponuje bogaty repertuar ćwiczeń – interaktywnych i do wydruku¹ – ukierunkowanych na każdy z rozpatrywanych problemów.

Komentarz towarzyszący omawianiu wyrażen językowych autorzy oparli na tekstach naukowych, analizie tekstów literackich oraz długoletnim doświadczeniu dydaktycznym. Z tego też powodu w publikacji ze szczególną uwagą potraktowane zostały te wyrażenia językowe, którymi uczniowie posługują się w sposób błędny (zarówno pod względem gramatycznym, jak i stylistycznym), niezręczny lub nie używają ich wcale, ponieważ ich nie znają. Celem uzupełnienia tychże braków, autorzy dokonali selekcji wyrażen językowych pełniących konkretne funkcje w tekście, a następnie dokonali ich opisu i ilustracji, posługując się prostym metajęzykiem oraz fragmentami autentycznych tekstów zawierających omawiane wyrażenia. Dzięki temu uczący się może analizować przykładowe użycia danego wyrażenia w autentycznym tekście i w specyficznym dla niego kontekście tekstowym, który nie jest wyizolowanym i „sztucznie” stworzonym zdaniem. Dokonywany opis struktur językowych często prowadzi autorów do formułowania zasad posługiwania się daną strukturą, które

---

¹ Wszystkie ćwiczenia i propozycje rozwiązań znajdują się na płycie CD, stanowiącej integralną część poradnika.

mogą obowiązywać uniwersalnie („reguły gramatyczne”) lub pojawiać się zwyczajowo jako tzw. reguły użycia. Taki sposób prezentacji materiału pozwala uczącemu się poznać i zrozumieć różne konteksty użycia elementów językowych i funkcje, jakie tym ostatnim nadają autorzy tekstów w zależności od sytuacji komunikacyjnej.

Poradnik składa się z czterech rozdziałów. Każdy z nich poświęcony jest jednemu centralnemu zagadnieniu związanemu z redakcją tekstu. Rozdział pierwszy, zatytułowany *L'ordre des mots dans la phrase et dans le texte: structure et sens*, omawia porządek elementów w zdaniu i w tekście, które często sprawiają niemało kłopotów uczącym się języka francuskiego jako obcego, zważywszy na zabiegi stylistyczne, jakie mogą dokonywać się kosztem kolejności poszczególnych słów w zdaniu francuskim. W rozdziale drugim, pod tytułem *Questions de référence: la cohésion textuelle*, autorzy zajmują się zagadnieniem spójności tekstu, przedstawiając w szczególności sposoby zapewnienia ciągłości i kohezji tekstu. W rozdziale trzecim, noszącym tytuł *L'argumentation: raisonnement et rhétorique*, autorzy prowadzą ucznia/użytkownika poprzez meandry budowy tekstu argumentacyjnego na poszczególnych jej etapach: egzemplifikacji i uzasadniania, podsumowania i dedukcji, zgody. Wreszcie rozdział czwarty, pod tytułem *Des mots et des expressions pour articuler le paragraphe: enchaînement et hiérarchisation*, pokazuje środki i sposoby pozwalające w redagowanym tekście powiązać argumenty i myśli między sobą. Omówione zostały zabiegi stylistyczne i struktury językowe pozwalające na dodawanie argumentów, ich potwierdzanie, reformułowanie czy też egzemplifikację. Końcowa część poradnika zawiera praktyczny glosariusz, w którym znalazły się główne terminy obecne w komentarzu autorów. Kolejność poszczególnych rozdziałów nie stanowi progresywnego kontinuum, dlatego też użytkownik poradnika może z niego korzystać w dowolny, selektywny i odpowiedni do swoich potrzeb sposób.

Dołączona do poradnika płyta CD² zawiera zestaw 315 interaktywnych ćwiczeń, które dopełniają ćwiczenia z możliwością wydruku. Użytkownik znajdzie wśród nich ćwiczenia do uzupełnienia, wielokrotnego wyboru, do odsłuchu i inne. Poprzez różnorodność proponowanych ćwiczeń, autorzy pokazują, że ich głównym celem jest prowokowanie uczącego się do produkcji wypowiedzi. Dlatego też większość opracowanych ćwiczeń stawia uczącego się w sytuacjach, gdzie jego podstawowym zadaniem jest poprawne posługiwanie się strukturami językowymi w różnych ko(n)tekstach, a co za tym idzie – poprawne rozumienie i tworzenie różnych typów tekstów akademickich. Takie ukierunkowanie uczącego się ma na celu skupienie jego uwagi na produkcji tekstu jako całości, a nie na pojedynczych i niepowiązanych ze sobą zdaniach, co pozwala doskonalić jego kompetencję pragmatyczną, tak na poziomie dyskursywnym, jak i funkcjonalnym.

---

² Uruchomienie płyty CD i obsługa programu nie sprawia najmniejszych kłopotów zarówno użytkownikom komputerów Apple, jak i PC.

Uznając zamiar stworzenia przydatnego i funkcjonalnego narzędzia dydaktycznego dla zaawansowanego poziomu biegłości w języku francuskim za niezwykle ambitny, należy stwierdzić, że jego autorzy wywiązali się z postawionego sobie celu jak najlepiej. Opracowywanie materiałów nauczania dla uczniów zaawansowanych nie należy do zadań najłatwiejszych. Wysoki poziom umiejętności językowych i swobodne posługiwanie się językiem obcym mogą utrudniać dokładne określenie braków czy niedoskonałości w kompetencji komunikacyjnej uczących się. Okazuje się jednak, że Garnier i Savage nie tylko trafnie uchwycili problematyczne obszary w pragmatycznej kompetencji uczących się, ale również stworzyli praktyczne narzędzie pozwalające na samodzielne rozwiązanie zidentyfikowanych przez uczniów i/lub nauczycieli problemów językowo-redakcyjnych. Choć owo narzędzie – *Rédiger un texte académique en français* – może być, póki co, stosowane do doskonalenia ograniczonych kompetencji, należy je uznać za niezwykle cenne i pomocne w pracy nauczycieli i uczniów języka francuskiego.

*Magdalena Sowa & Urszula Paprocka-Piotrowska
Katedra Akwizycji i Dydaktyki Języków
w Instytucie Filologii Romańskiej KUL*